

Köszöntjük a XXXVIII. Honismereti Akadémiát

Kőszeg, 2010. június 28–július 2.

Az ezeréves Vas megye

Kovács Ferenc országgyűlési képviselővel,
a Vas megyei közgyűlés elnökével beszélget *Kozma Gábor*

• *Elnök úr. Önt sokan úgy ismerik az országban, mint a sítkéi rockfesztiválok egyik elindítóját. És úgy is, mint a kastélyprogram lelkes hívét, a megye értékeinek mentőjét. Miképpen fonódott ez össze személyes sorsával, miként vált igazi vasivá?*

Kisgyermekkorom óta mindig izgattak a régi épületek, várak, kastélyok, udvarházak romantikus külső és belső terei. Sashalmon, ahol felnivelkedtem, nem messze a szülői házunktól volt a Cziráky kastély, amelynek melléképületeiben nagyokat játszottunk testvéremmel és barátainkkal. A későbbiek során úgy alakult a sorsom, hogy családi kapcsolataimon keresztül megismerhettem Mezőhegyesen a méntelep csodálatos istállóit, fedett lovardáját és kaszárnyaépületeit. Innen kezdve talán már tudatos volt, hogy ahogy növekedtem egyre tudatosabban kerestem a régi izgalmas épületeket. Szinte természetes tekinthető, hogy amikor 1980-ban a Magyar Televízió a Hét című műsorában meghirdette a Vas megyei kastélyprogramot, rögtön jelentkezünk rá feleségemmel és barátaimmal. Vas megyének alapvetően az a szerencséje, hogy számos olyan nagyformátumú személyiséget adott, akik tovább láttak a jelennél, értették és érezték is a felelősséget hazánk valamennyi értéke iránt.

Sokan vallják magukat nagy rendszerváltó baloldalinak, de úgy gondolom, hogy az igazi bátorság az volt, hogy 1980-ban valaki ki merje mondani azt, hogy a hajdani arisztokrácia, nemesség által épített épületállomány az egyetemes magyar örökség kiemelkedő része. *Dr. Bors Zoltán* megyei tanácselnök olyan kastélyprogramot mert elindítani, melyen keresztül sok-sok épület gazdát és új funkciót talált és így megmenekült. Azt, hogy *Fazekas Pétert*, akkori megyei főépítésszt személyesen is ismerhettem, életem meghatározó élményeihez sorolom, s úgy gondolom ennek hatására lettem elkötelezettje az örökségvédelem tudatos képviselőjének. Az általuk megkezdett munka folytatását a megyei közgyűlés elnökeként is kötelességemnek érzem, s remélem, hogy az utánunk következő generációnak is lesznek olyan tagjai, akik a műemlékvédelemnek elkötelezett hívei.

• *Ezeréves a megye: miként emlékeznek, milyen programokat szerveznek?*

A magyar történelem talán legnagyobb alakítója Szent István királyunk, akinek zsenialitását nem csak az jelzi, hogy még mindig magyarul beszélünk és él a magyar kultúra, hanem az is, hogy az általa létrehozott közigazgatási egységek az egész Kárpát-medencében ezer éven keresztül túlélték a történelem nagy viharait, gyakorlatilag a mai napig működnek. Az ezeréves megyerendszer létrehozásának jubileuma alkalmából Vas megyében 2010-ben tartjuk azt az ünnepségisorozatot, melyen keresztül próbáljuk bemutatni megyénk ezer év alatt létrejött értékeit. A Savaria Múzeum munkatársai *dr. Zágorhidý Czigány Balázs* vezetésével tudományos alapossgú megyekutatást folytatnak, mely alapján remélhetőleg e témakörben egy könyvet is meg tudunk majd jelentetni.

• *Jeles személyiségeket adott a hazának ez a megye. Őrzik emléküket?*

A tíz évszázad alatt számos kiválóság született megyénkben, akik meghatározó személyiségei lettek a magyar történelemnek: politikusok, hadvezérek, egyházi méltóságok, ország-nádorok, írók, költők, zenészek hosszú sorát tudnám felsorolni.

Ambrus Lajos, az Egyházashetyén élő író egy helyütt írásában azt írja, hogy: „Vas megye a géniuszok szülőföldje”. Úgy gondolom az állítása nincs messze a valóságtól, mert ki vitatná el mondjuk *Tinódi Lantos Sebestyén*, *Weöres Sándor*, *Nagy Gáspár*, *Berzsenyi Dániel* nagyságát. Hogy a hölgyeket sem hagyjam ki: *Bezerédy Amália*, *Dukai Takách Judit* nevét is megemlítem. Az országformáló nagy politikusok közül *Nádasdy Tamás* és *Nádasdy Ferenc* grófok, *gróf Batthyány Lajos* és *Szél Kálmán* nevét emelném ki a sok közül.

Meg kell, hogy említsem *Magyari István* nevét, aki „Az országnak romlásáról” szóló vitáirátával a reformáció elindítója volt Magyarországon.

• *Őn a híres sitkei rockfesztiválok egyik elindítója, főszervezője is. Büszke rá?*

Igen, nagyon. A sitkei rockfesztivál, amely a Sitkei kápolna megmentéséért indult, 25 éve tart. Az évek során a Nyugat-Dunántúl egyik legkiemelkedőbb eseményévé vált, s az egész országban ismertté tette Sitkét. Úgy gondolom, példaértékű az az összefogás, amely a cél érdekében létrejött a községben, ennek eredményeként megvalósult a kápolna teljes felújítása, s lehetővé vált sok köztéri szobor és számos műemléképület megmentése, felújítása, illetve a rekonstrukciók támogatása.

Sitke a társadalmi és a közös cselekvésnek a mintapéldája. Azért hiteles hely, mert az emberek önmaguk akarták és akarják megoldani egy romos kápolna megmentését. Ez a kulturális rendezvénysorozat a látogatók számára azért vált hitelessé, mert kézzelfogható eredménye van az általuk váltott belépőjegyek árának értelmes felhasználásának. Köszönettel tartozunk azoknak a társadalmi munkát végzőknek, akik 25 éve segítik ennek a csodának a működését, létezését. Kevésbé ismert, hogy a Sitkei-család is számos közszereplőt adott hazánknak, amit Rúzsa Károly kutatásai is igazolnak.

• *Ha azt mondom, jellegzetesen vasi, mit emelne ki?*

Mindenképp az emberek hétköznapi dolgokhoz való hozzáállását. Becsülöm azokat, akik hisznek a mindennapi elvégzett munka fontosságában. A megyét járva ennek a hitvallásnak az eredményét látom a városokban és a falvakban egyaránt. A vasi mentalitás, a vasi identitás-tudat számos eredményt produkált, sokan irigykednek arra, hogy milyen jó dolog Vas megyében élni. Ez azért van így, mert itt az emberek tesznek azért, hogy ez így legyen.

• *Mire büszke leginkább? Fontosnak tartja a honismeretet?*

A honismereti mozgalomban az a szép, hogy természetesen működik. Azért becsülendő, mert nem egy állam vagy önkormányzat által kirott feladatról van szó, hanem olyan önkéntes munkáról, amelyet azért végeznek, mert jelentősnek, fontosnak tartanak. A honismereti munka a megyei közgyűlés számára is fontos, ezért kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a Vasi Szemle folyóirat gazdag tartalommal jelenhessen meg olvasói előtt.

• *„Vas megye, a nyitott kapu.” Mit takar ez a szlogen?*

Minden egyes hagyaték, amely értéket őriz meg és értéket hagy a következő generációkra nemcsak a megyének, hanem az egész magyar nemzetnek fontos. Pável Ágoston hagyatéka kiemelkedik azon körből, melyet Vas megyében kezelünk. Úgy gondolom, hogy a nevével jelzett díj, amelyet a megyei közgyűlés alapított, egyik legkomolyabb elismerés azoknak a személyeknek, akik e szakmai területen kiemelkedőt alkotnak. Vas megye attól ezer arcú, hogy tájegységileg markánsan megkülönböztethető, gyönyörűbbnél gyönyörűbb természeti egységei vannak: az Őrség, a Kemenesalja, a Rába-völgye, az Irottka-hegység, a Vasi Hegyhát, a Répce-völgye tájegységei is mind-mind, szebbnél-szebb részletekkel rendelkeznek. Azonban az itt lévő legnagyobb érték az itt élő emberek, nemzetiségek sokszínűsége. Vas megye művelődése elképzelhetetlen az itt élő horvátok, szlovének, romák és német ajkúak gazdag kultúrája nélkül. Ezeknek a befogadása teszi Vas megyét valóban nyitottá minden szép és érdekes újdonság iránt is.

• *Kiterjedt kapcsolatokat ápol az Ön által vezetett közgyűlés a határon túliakkal. Ez kiemelt terület?*

A Vas Megyei Közgyűlésnek külön felelőssége az elcsatolt területeken élő magyarokkal való kapcsolattartás, mely csak akkor lehet teljes, ha mi itt igazoljuk, hogy tiszteljük a nálunk élő kisebbségek kultúráját is. A nemzetközi kapcsolatok magukban hordozzák egy sikeres megyei marketing felépítésének a lehetőségét is, melyeken keresztül valóban az európai Unió szerves részévé válik megyénk. A csehországi Zlín Régióval kialakított testvérmegyei kapcsolatnak köszönhető, hogy idegenforgalmilag kiemelkedő helyszíneinket egyre nagyobb számban látogatják cseh vendégek is. Minden egyes együttműködés más-más értéket képvisel és ezek az értékek sok lehetőséget rejtenek magukban a közösen ki-tűzött uniós forrásokból táplálkozó fejlesztési célok elérésében. Ilyen nagy nemzetközi együttműködések eredményeként valósulhat meg az M9 közlekedési folyosó, mely a skandináv államokból kiindulva – Vas megyén keresztül – az Adriai-tengerig épül ki. Ez az Európai Unió középtávú közlekedési koncepciójának legnagyobb projektje.